

ג. לשון הרמב"ם
בפרק ה מהלכות שבת
מהא דרב שבת כ"ה
ד שבת ל"א
ה הרמב"ם שם
ו שבת כ"ג

פאר הייט

להדליק זו נרות כנגד ד' ימי השבוע, ובכ"ה האר"י ז"ל: (ג) **ששברה**
ואם שברה כמה פעמים, צריכה להוסיף בכל פעם כדי שתהא זהירה
בכבוד שבת; ואם נאנסה ולא הדליקה כגון שהיתה בבית-האסורים וכיוצא
בזה, א"צ להוסיף. וסומא ג"כ תבדוק, דהא נהנית ג"כ ממאורות, מ"מ אם
נ"ש לה על פסק ירחון הפעול, מיהו אם אוקלת עם אחרים בשלחן א"ל
ומבדוק. מנהגים מט"מ ישל"ה. ובמי ידועה האשה במקרה בעצמה, על-
דאשה ששברה ולא ברכה על הדלקה, אם נזקתה קצת זמן אסור הדלקה
רעין תשובת נחלת-שבעה סימן ח. ואשה שהשיג זמן טבילתה בליל-שבת,
טבילתה ומדליקה וחתרת לטבילה. וב' א"י: שמעתי שקצת נשים נוהגות
(ד) מה **אכל**. פי' וצריך לקנות פסועות בשבירו לאכל, ודוא אכילתו
ליום. מ"א: **מחזרות**. ואפלו אם ירצה הפעל לתדלק בעצמו, האשה
שהאשה בכתה נרו של עולם. ומכל מקום האיש חותך הנוהג. תהביס:

דברי' סימן תרעה בארץ בענין זה: [א] ששקבעה. עין בה"ט. וכתב
בשיורי' ברכה בשם מהר"ר שמואל שערארך בהנחות כתי' שכתב ע"ז
יותר טוב לעשות מי שקבעה, שספקי' לענין אחת שמן הדלקה, ע"ש,
אבל המנהג הרוסי' נר וקדבר' מהר"ל. ומ"ש שזה הילולת, כב' בשיורי'
ברכה על דברי' כנה"ג בשם חכם אחד שיש לפקח בזה, ודולקת' במקום בענין

לא תהיה, מ"א, עין ס"ח. אשה הילולת, מדרק הבעל את נגרות בשבת רא
ובשכונה"ג קמה שור להביא הנר לפני הילולת ותכבדו היה בעצמ
תקבדו ע"ה, אבל לאחר זמן אשר הולקת לא היה תכבדו"ג במש מהר"ה
טוב יותר בשבילת דלמן ויכרד. יש נגותו שולקת למהר"ה ויש חפסיה
וגני הגאון ז"ל שפדלקות בבית השבילה, ועין תשובת מהר"ל סימן
ע"פ שבת, ומיזא או יש לו לחם ע"כ דיו, קור קודם למהר"ה שמואל
חומות, מ"ח חזן או היא יולדת, ע"כ"ג משיש: (ו) הבית, ועוד, מ

משנה ברורה

התברורות¹¹¹). (יג) ואין צריכין להיות כֵּלָן על השִׁחָתָן: (ז) שְׁלֹשָׁה בָּרוּת. מִיָּד בִּשְׁהִיתָה רִגְלָה בְּשֵׁנִים, וְאִם הִיתָה רִגְלָה מִתְחַלָּה בְּשִׁלְשָׁה צָרִיכָה לְהִדְלִיק כֹּל יָמֶיהָ אַרְבָּעָה, (יג) וְאִם שָׁכַחָה כִּמְהָ פְּעָמִים, צָרִיכָה לְהוֹסִיף כָּכֵל פְּעַם עוֹד גַּר אֶחָד יוֹתֵר, וְהִכָּל מִשּׁוֹם קִנְטִס¹¹²), כְּדִי שֶׁתְּהֵא וְהִירָה בִּכְבוֹד שִׁבְתָּהּ¹¹³). וְעַל־כֵּן אִם נִאָּסְפָה וְלֹא הִדְלִיקָה, כְּגוֹן שֶׁהִיתָה בְּבֵית־הָאֲסוּרִים וְכִזְבוּא כְּהָ, אִינָה צָרִיכָה לְהוֹסִיף. כִּתְּבָה הָאֲלִיָּה רַבָּה, דְּבִאֲשָׁה עֲנִיָּה יֵשׁ לְהִקָּל בְּיִשְׁבָּחָהּ, שֶׁתּוֹסִיף גַּר יָמֶיהָ מֵעַט שָׁכָן בְּבֹר, וְאִם הִיא מִדְּלִיקָה בָּרוּת, תִּדְלִיק תָּמִיד גַּר אֶחָד מֵעַט יוֹתֵר אַרְךָ מִתְּבַחֲלִי¹¹⁴): (ח) דְּבַר הַמִּכְבֵּן. רֹאשִׁי לֹמֵר, שֶׁשְּׁתֵּי בָרוּת הוּא מִכְבֵּן כִּנְגֵּד 'זְכוּר' וְ'שְׁמוּר', וְכַפִּיל: **ב ב (ט) אֵין לוֹ זְכוּר**. אֵין הַכְּנָנָה דָּאֵין לוֹ כִּלְל מַה יֵּאֱכֹל, דְּכִנָּה מוֹטָב שִׁיחֹרֵר עַל הַפְּתָחִים כְּדִי לְקַנּוֹת לְחֵם לִשְׁבֹת, (יז) דִּיקִים כְּהָ מִצּוֹת קִדּוּשׁ וְגַם עֶקֶר סְעוּדַת שְׁבֹת, אֵלֶּא הַכְּנָנָה שֶׁאֵין לוֹ לֵאכֹל מִשָּׁל עֲצֻמוֹ, (טו) שֶׁהוּא מִתְּפַרְנֵס מִקִּפּוֹת הַצִּדָּקָה, אֲפֹלוּ הֵכִי צָרִיף לְהִשְׁתַּדֵּל לְהַשִּׁיג גִּסְפָן גַּר לִשְׁבֹת¹¹⁵). וּמִי שֶׁאֵין לוֹ מַעוֹת מִצְמָצְמִין, מִצּוֹת לְחֵם לְסִפּוֹת שִׁבְתָּ קוֹדֵם לְכָל, וְגַר (טו) לְשִׁבֹת קוֹדֵם לְחֵם מִשְׁאֵר מֵאֲכָלִים, דָּאֵף שֶׁשָּׂאֵר מֵאֲכָלִים וְכוֹשֵׁר הוּא גִסְפָן בְּכָלֵל עֲנֵג שְׁבֹת, מִכָּל מְקוֹם גַּר עֲדִיף יוֹתֵר מִשּׁוֹם שְׁלוֹם בֵּית, וּבְדִלְקָמֵן. וּמִיָּהוּ, (יז) מִשּׁוֹם גַּר יֵד גַּר אֶחָד לְחוּד, וְהַשָּׂאֵר יוֹצִיא עַל מֵאֲכָלִי שְׁבֹת, כְּדָאֲמַרְיֵן בְּמִקְרָא דְאֲפֹלוּ עֲנִי צָרִיף לַעֲשׂוֹת דְּבַר מוֹעֵט לְכָבוֹד שְׁבֹת. וְעַן כִּמְהָ שֶׁשְׁתִּכְנּוּ לְעִיל בִּסְמִין רַמֵּב בְּמִשְׁנָה בְּרִירָה: **(י) עַל הַפְּתָחִים וְכוּ'**. דְּהוּא (יז) עֲקָה עֲנֵג סְעוּדַת שְׁבֹת, (יט) וּמִיָּהוּ, אֵין צָרִיף לָזֶה רִקָּה בִּשְׁבִיל (יז) שֶׁאֵין עֲנֵג סְעוּדַת שְׁבֹת, אֲפֹלוּ אִם יִרְצֵה הַכַּעַל לְהִדְלִיק בְּעֲצֻמוֹ, (כ) הַאֲשֶׁר קוֹדֵמָתָה. (כז) אִם לֹא שֶׁשֵּׁשׁ הִרְבָּה בָּרוּת כִּיֹּכֹל הוּא גִסְפָן לְהִדְלִיק¹¹⁶). וְכַשֵּׁהִיא יוֹלָדָת, כִּשְׁבֹת אֲשֶׁרֶשֶׁת מִדְּלִיק הַכַּעַל וּמִבְרָךְ¹¹⁷), וּבִרְמִי נִדּוּתָה הָאֲשֶׁה מִכְרַתָּה בְּעֲצֻמָּה [אֲחוּרִים]: **(יב) מִפְּנֵי שְׁמֻצְיוֹת**. וְעוֹד טַעַם: מִפְּנֵי שֶׁכִּתְּבָתָה גַּר שֶׁל עוֹלָם, שֶׁנִּרְמָה מִיתָה לְאֹדֶם הָרֹאשׁוֹן. וּמִכָּל מְקוֹם טוֹב שֶׁהִיאִשׁ

והתאליה רבה כתב בשם 'פענח נר', שטוב שיהיה נר מיוחד להחליק בו
התמיד כל הערות של שבת: * **ששקחה וכו'**. עין בפריימג'ים דהאן
עין אל שקחה למרי, רק שחשדו נר אחד מהם שיהיה רגילה מחלה;
ולא תניא, דכל זה הוא נר מנהג, והכוז דלא לויסי' עלה¹⁸: * **אין לו מנה**
איכל. עין בקגן אברהם¹⁹. ונתיימר מפדולש, דהוא דחוק מאד בלשגא, על-כן
במשמי במשנה ברורה דתפננה שהוא מתפרנס מקפת העדקה, ולאור שזהו
עין: והוא דין זה, וגם דינא דסימן תרעא סיף א לענן נר חזקה, שניהם
במלוש הנרמסין ומקוקר אחד נחבכו, כמו שבאר הגר"א שם, וכאן, ויש
מסתב בהראו בן גרובס²⁰: אפלו אין לו מה יאכל כי אם מן העדקה,
ומסתמא אחר הדין בענינו; ומה שכתב שם 'שואל', הינו ג'סין שהוא
שואל על הפתחים כמו בענינו, וכמו שכתב האליה רבה שם, דאי לאו
הכי היה לו לומר לשון 'לוח' כמו ב'ד' בוסות, עין שם. ומה שכתביו עוד
במשנה ברורה דמצות לחם קודם לכל, עין בפריימג'ים דחלם כדי שביעה
בעיניו לא בקצת נורודו לומר, אף לא רבא, אלא לאו הכי בנידאי יוצא
בשעור קטן, וקדאמרין בגמרא: לעולם יסדר אדם שלחנו בגרבי שבת אף-
על-פי שאינו צריך אלא לבדו. ועין לקמן בסימן רצא סיף א וכמה
שכתבנו שם. ורואה לדברי פריימג'ים מהא דהביא הפגן אברהם בריש
סימן רצא בשם ספר חסידים, דאין מלך הסעודה לשמש שלא יהיה שבע
לקדם סעודה שלישית, ומזה למד דהוא הדין לענן מצות נר; אבל יש
לפחות, דמצות נר חמיר יותר מסעודה שלישית, עליית אמרו תזיל 'עשה
לשבתך' ואל תצטרך לבריות, ולא על הדלקת הנר, וכמו שפסק השולחן
ערוך דשואל עליה על הפתחים דהיא עקר סעודה עגב שבת, ואין אלו בכל
מה שאמרו 'עשה שבתך חל', וכמו שכתב הפגן אברהם. ונתיימר בדרך
הנתיים שהענין, דפת כדי שביעה של שלש סעודות קודמת לנר. והנה
דקרינו נובעים מדברי הש"י בסימן תרעא שכתב שם דפת של שלש סעודות
שגםם מאדוקות קודמת לנר, והנה, ומזה למד דהוא הדין לנר שבת, אבל
במקמת הספקת רב הפוסקים דהוא מדרבנן ואסמכתא אקרא, והפריימג'ים
חלקו זה, דלפי שיש בזה אסמכתא אקרא חמיר יותר מסם דרבנן, עין שם,
ואצל מל מקום סוף סוף צריך עיון גדול בזה, דהלא אינו דאפשר לבנן
לשבת וזהנה משום שיהיה בית ופרסומי גאפ יותר מסעודה שלישית,
ודלמלא בשביל נר שבת וזהנה צריך לשאל על הפתחים כדי להשיגה,
ובשביל סעודה שלישית אינו חייב לזה, וכמו שכתב הפגן אברהם לעיל
בסימן רכב, עיי' שם, ולזה נמד הפגן אברהם פה כפיצ' קטן ה; ובקפת שם
שכתב הפגן הסימן דחלש סעודות כדי שביעה קדם יותר מנר שבת,
לגמית דעמי פטוט אור להחמיר בזה בסעודה שלישית, דהוא כמביעה וד

(יג) של"ח: (יג) מגן-אברהם; (יד) מגן-אברהם, וכן כתב בקרבנותאלי בפרק עירב פסחים: (טו) עין באור הלכה: (טז) מגן-אברהם; (יז) מוכח ממגן-אברהם: (יח) מגן-אברהם: (יט) פשוט: (כ) מגן-אברהם: (כא) פריימגרים:

הלכות שבת סימן רסג

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק ו]

וְיֵשׁ עֲשָׂה, כְּנֶגֶד עֲשֵׂת הַדְּבָרוֹת⁽¹¹⁾.

(11) ואם חלוקים הבעל והאשה במנהגיהם בענין מספר הנרות, כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ו סי' י) שאף על פי שאין האשה יכולה לחייב את הבעל להוציא ממון על נרות נוספים כפי מנהגו, מ"מ אין הבעל יכול למנוע ממנה להדיר בנרות נוספים מכספה. והוסיף, שכיון שנרות השבת נתקנו לשלום בית, ראוי שיניח הבעל לאשתו לנהוג כפי מנהגו אף מממון שלו, שאף זה בכלל השלום.

ובטעם מנהג העולם להוסיף נר כל פעם שנוסף ילד חדש, כתב בלקוטי מהרי"ח (ח"ב סדר התנהגות ע"ש דף יג, ב) שכיון שהמרבח בנרות זוכה לבנים תלמידי חכמים [כמבואר בגמרא (שבת כג, ב)], לכך מוסיפים נר, כדי שיוכו הבנים להיות תלמידי חכמים.

[משנ"ב ס"ק ז]

וְהָפַל מִשּׁוֹם קִנְסוֹת⁽¹²⁾, כִּדְבַר שֶׁהָיָה בְּכָבוֹד שֶׁבֶת⁽¹³⁾ וכו', וְאִם הָיָה מְדַלֵּק נֵרוֹת, תְּדַלֵּק תָּמִיד נֵר אֶחָד מִעֵט יוֹתֵר אֶרֶץ מִבְּתָחָלָה⁽¹⁴⁾.

(12) וכן אם שכחה שהיום שבת ומחמת כן נהגה בו כחול גמור, כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ח סי' סח) שאף זה בכלל הקנס.

(13) ואף מי שהיתה בשעת הדלקת הנרות בבית הוריה, ואמה הדליקה נרות, והיא עצמה שכחה לעשות כן [אף על פי שחייבת היתה להדליק נרות, משום שעתידה היתה לחזור לביתה באותו הלילה], כתב בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ג סי' יד אות ו) שחייבת מעתה להדליק נר נוסף כל שבת. מאידך, הגר"ש וואזנר (קובץ מבית לוי ח"א עמ' לב) צידד, שבאופן זה לא קנסה חכמים, כיון שאין צרכי בית זה מוטלים עליה.

ואיש שחייב להדליק את הנר ושכח לעשות כן, דעת הגר"ש וואזנר (קובץ מבית לוי שם) שאינו חייב להדליק נר נוסף, שלא נאמר קנס זה אלא באשה, משום שעליה מוטלים צרכי הבית. וכן דעת הגר"ח קניבסקי (שבת לישראל שאלה לב עמ' תע"ד).

ולענין אשה ששכחה להדליק נר של יום טוב, ראה מה שכתבנו לקמן (סי' תקיד ס"ק מח).

(14) והרצה להדליק נרות קטנים מאלו שהיתה רגילה להדליק תמיד, דעת הגר"ח קרליץ (חוט שני ח"ד פ"ג ס"ק ג) שיש ללמוד מדין זה שאין לעשות כן.

ואם רגילה להדליק בלילות שבת של הקיץ נרות קטנים מאלו שמדליקה בשבתות החורף, דעתו (שם) שאפשר שמוותר, שעל מנת כן התחילה להדליק נרות גדולים, שהרי אין הלילות שבקיץ שים לאלו שבחורף. והוסיף, שהוא הדין שמוותר לשנות ולהדליק נרות קטנים מאלו שהיתה רגילה, מפני שכעת הנרות הגדולים מפריעים לה, כיון שלא נהגה להדליק נרות ארוכים אלא משום התועלת שיש בהם, וכעת אין לה תועלת אלא בקטנים, ולכך אף אין היא צריכה התרת טריים.

ואשה הרוצה לשנות ממנהגה ולהדליק מספר גדול יותר של נרות קטנים, השווים במשקלם לנרות הגדולים שהדליקה עד כה, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"י סי' כ אות ג) שאף על פי שהנרות הקטנים נכבים מהר יותר מהנרות הגדולים, מותר לה לעשות כן, ובתנאי שידלקו הנרות בשעת הסעודה.

[משנ"ב ס"ק ט]

אֶפְלוּ הֵבִי צִרְיָן לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַשִּׁיג גָּסֶפֶן נֵר לְשֶׁבֶת⁽¹⁵⁾.

(15) ואף שמעשה ההדלקה מוטל על האשה, כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ו סי' י) שמי"מ חיוב הוצאת הממון על נרות השבת מוטל על הבעל, ולפיכך חייב הבעל לחזור על הפתחים לצורך נר שבת, וכן כשיש אורח המשתתף בפרוטה משתתף עם בעל הבית, והבעל צריך להקנות לו שוה פרוטה מהשמן או מהנר.

[משנ"ב ס"ק יא]

יָכוֹל הוּא גָסֶפֶן לְהַדְלִיק⁽¹⁶⁾ וכו', מְדַלֵּק הַבֶּעַל וּמְקַרְבֵּן⁽¹⁷⁾.

(16) וכן אם יש כמה חדרים בבית, כתב בביה"ל להלן (סי' ד"ה בחורים) שהאשה תדליק במקום אחד בברכה, והאיש רשאי להדליק בשאר החדרים בלא ברכה.

ולענין הידור מצוה, כתב השו"ע הרב (ס"ה) שטוב שהאיש ידליק בשאר החדרים. ולכך בזמנינו שהחשמה הוא עיקר האור, דעת הגר"ש אלישיב (שבות יצחק בדיני נר שבת פ"ד אות ג ופי"א אות ב) שהאשה תדליק גם את החשמל במקום הסעודה וגם את מספר הנרות שרגילה בהן ותברך, ואם הבעל רוצה יכול להדיר ולהדליק אחרי אשתו עד נר או חשמל בחדרים האחרים, או יוסיף אורה במקום הסעודה.

(17) ובטעם הדבר כתב הגר"ב פרנקל (בהגותיו כאן לשו"ע), שכיון שאין האשה יכולה להדליק את הנרות במקום, מפני שאינה יכולה לקום ממיטתה, לכך ידליקם בעלה. והוסיף, שלפי זה אם אפשר יש להניח את הנרות סמוך למיטת האשה ותדליקם שם, וכן בזמנינו, אם נמצאת היולדת בביתה בשבת הראשונה שלאחר הלידה, דעת הגר"ש אלישיב (שבות יצחק שם פי"א אות א הע' ג) שנהגים שתדליק את הנרות בעצמה.

וכשאין האשה בבית או שאין באפשרותה להדליק את הנרות, דעת הגר"ש אלישיב (שבות יצחק שם אות א) שבנות הבית הגדולות קודמות לבעל בהדלקת הנרות, כיון שאף הן מצויות בבית ועוסקות בצרכיו. והגר"ח קרליץ (חוט שני ח"ד פ"ג ס"ק ח) הסתפק בדבר, האם עדיף שהבעל ידליק משום שמצוה בו יותר מבשלוחו, ורק באשתו אמרו שהיא תדליק כיון שאשתו כגופו, או שמא עדיף שהבנות ידליקו כיון ששייך בהן הטעם האמור בנשים שכיבתה נר של עולם, ואפשר שטעם זה עדיף מהטעם של מצוה בו יותר מבשלוחו. ואם בתו הנשואה מתארחת אצלו כשאין אשתו בבית, דעת הגר"ש אלישיב (שבות יצחק שם) שקודם ידליק הוא את הנרות ויברך, ואחר כך תדליק בתו.

ואם לא נמצאים בבית אלא הבנים והבנות, דעת הגר"ש אויערבך (ששי"ב פמ"ה הע' לד) שעדיף שאחת מהבנות שהגיעה למצוות תדליק את הנרות, כיון שעליהן מוטלים צרכי הבית.

[ביה"ל ד"ה ששכחה]

וְאִם נִשְׁכַּח, דָּקֵל זֶה הוּא דָק מְקַנָּה, וְהָיָה דָלָא לִוְסִיף צִלָּה⁽¹⁸⁾.

(18) ובזמנינו, אשה ששכחה להדליק את נרות השבת ואור החשמל היה דולק, כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ה סי' לג) שחשוב הדבר כשיכחה גמורה, שהרי אף כשדולק החשמל חובה להדליק את הנר, שאם לא כן אין מברכת על הדלקת הנר בשעה שיש תאורת חשמל, ולפיכך נחשב הדבר כביטול מצוה, וצריכה להוסיף נר מאותו היום הלאה. ואם אור החשמל הדולק בביתה לכבוד השבת, דעת הגר"ח קרליץ (חוט שני ח"ד פ"ג ס"ק ג) שאין היא בכלל הקנס.

ואם שכחה להדליק את הנר אבל הפעילה את שעון השבת המשך בעומד הבא

הלכות שבת סימן רסג

ביאורים ומוספים

הסיבה שאין להקדים את הדלקת הנר זמן רב קודם תוספת שבת, הוא מפני שבאופן זה לא ניכר שנעשית ההדלקה לכבוד שבת, אבל כשכל בני העיר מדליקים בזמן זה, ואי שניכר שמדליקים לכבוד שבת.

ואשה שמקדימה להדליק נרות קצת לאחר פלג המנחה ומקבלת שבת בהדלקתה, ואילו בני משפחתה עדיין לא קיבלו שבת, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ד פפ"ג ס"ק ו) שמועילה הדלקה זו אף להם, ונחשבת כהדלקה הנעשית לכבוד השבת.

[ביה"ל ד"ה וגם לא יאחר]

עין בקנ"א אברהם סע"י קטן י קמה שכתב משם מנהג הקדמונים⁽²⁵⁾.

(25) שהיו נוהגים לשלוח את התינוקות מבית הכנסת לבתיהם קודם 'ברכר', לצוות בביתם להדליק את הנרות.

[ביה"ל ד"ה קדם הלילה]

דייכל לקבל עליו שבת שפי שעות קדם הלילה⁽²⁶⁾.

(26) וכל זה קודם שקיעה שניה [לפי שיטת ר"ת], אולם לקבל שבת שעתיים קודם צאת הכוכבים לשיטת הגאונים, דעת הגר"ש אויערבך (ש"ש פמ"ג הע' סו) שאי אפשר, שאם כן, יקבל שבת הרבה קודם פלג המנחה, ואין כתב הביה"ל שיש לצרף את שיטת הלבוש והגר"א בדיון פלג המנחה.

[ביה"ל ד"ה מבעוד וכו']

ד"ה נק לכתחלה⁽²⁷⁾ וכו', דתקנה ברכות הראשונה לכתחלה⁽²⁸⁾.

(27) ביאור דבריו, שבת'ס' (שבת כה, ב ד"ה חובה) מובאת שיטת ר"ת, שאם היה נר דלוק מבעוד יום צריך לכבותו ולחזור להדליק. והוכיח כן מהגמ' שם (כג, ב) שאמרו, שאשתו של רב יוסף היתה מאחרת ומדליקה, א"ל רב יוסף וכו', היה בדעתה להקדים, א"ל ההוא סבא שנינו 'ובלבר שלא יקדים'. ולמד ר"ת מכך, שאם הקדים והיה הנר דלוק מבעוד יום, מכבה ומדליק שוב. ולמדו מדיון זה כמה אחרונים, שאם הדליק מוקדם מדי, אפילו אם הדליק לשם נר שבת, לא יצא ידי חובתו וצריך לחזור ולהדליק. שהרי אשתו של רב יוסף הדליקה לכבוד שבת, ובכל זאת הוכיח משם ר"ת שצריך לכבות ולחזור ולהדליק, הרי שדינו אף בהדליק לכבוד שבת.

והרעק"א (בחדושי שבת שם) דחה דבריהם, וסובר שאם הדליק לצורך שבת לאחר פלג המנחה, אין צריך לכבות ולהדליק שוב. וכל הוכחת ר"ת מההוא סבא, הוא רק לענין שהדלקת הנר אינה רק סיבה שיהא בשבת נר דלוק, אלא יש גם מצוה במעשה ההדלקה. וראיתו היא, ממה שמבואר שאם היה נר דלוק מבעוד יום שלא לשם שבת צריך לכבותו ולחזור ולהדליק.

(28) ואם כבו הנרות מאליהם ועדיין לא קיבל שבת, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ד פפ"ג ס"ק ו) שצריך לחזור ולהדליקם בברכה. ואם נר אחד עדיין דולק, כתב בספר ברכת הבית (שער מה שערי ברכה סכ"ד) שאינו מברך על הדלקת שאר הנרות.

[משנ"ב ס"ק יב]

וימקל מקום טוב ששקאיש יתקן הנרות⁽²⁹⁾.

(29) וכן דקדק הרעק"א במשניות (שבת פ"ב מ"ו) מלשון המשנה: 'על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן על שאינן זהירות בנדה בחלה ובהדלקת הנר', ולא כתב התנא 'ובנר' כמו שכתב לגבי נדה וחלה, לומר שאין הנשים מצוות על תיקון הנר אלא על הדלקתו. וכשמזהב האיש את הנרות, כתב לקמן (סי' רסד ס"ק כח) שיהבהבם קודם זמן ההדלקה, כדי שבשעה שיגיע זמן ההדלקה לא תשתנה האשה בהדלקתה.

[משנ"ב ס"ק יג]

דקא יכול לקדש על הפת⁽³⁰⁾.

(30) ובזמנינו שיש אור מתאורת החשמל, כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ה סי' כ אות ל) שהיין לקידוש קודם להדלקת הנר. וכן דעת הגר"ש אלישיב (שבות יצחק בדיני נר שבת פ"ב אות ד) שבמקום שאין הנר נצרך כדי שלא יכשלו, היין לקידוש קודם לנר.

[משנ"ב ס"ק יד]

דקא נהנית גס-פן מהמאורות⁽³¹⁾ וכו', בפעל שהוא פקח, הוא יברך⁽³²⁾.

(32) ובטעם הדבר ביאר הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ד פפ"ג ס"ק ד), שהנאותה היא במה שאחרים רואים את אור הנר ויכולים לעזור לה שלא תיכשל בעץ ואבן [וכפי שכתב השו"ע לעיל (סי' סט ס"ב) לענין חיוב סומא בברכת 'וצר אור']. והוסיף, שלפי זה, אם האשה הסומא נמצאת לבדה בביתה ואין שם אנשים אחרים היכולים ליהנות מהאור ולעזור לה, אין היא יכולה לברך על הנרות שהרי אין היא נהנית מהם. מאידך, דעת הגר"ש אויערבך (ש"ש פמ"ג הע' ג) שאף באופן זה יכולה לברך, שהרי יש לה הנאה מכך שאחרים יכולים להיכנס לביתה ולעזור לה.

וגדר אשה סומא לענין זה, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני שם) שהיא כל אשה שאינה רואה כלל, ואף לא מרגישה את האור, אבל אשה שמרגישה את האור ומבחינה בינו ובין החושך, אלא שאינה מבחינה בחפצים, אין היא נקראת סומא לענין זה, שהרי יש לה הנאה מהאור, ויכולה לברך.

(33) היינו שהבעל ידליק ויברך, וכמו שכתב להלן (ס"ק כא) שהאומר לחבירו להדליק, יברך המדליק ולא המצוה.

[משנ"ב ס"ק טו]

הינו קשהא זמן תרבה קדם תוספת שבת⁽³⁴⁾.

(34) ולגבי מנהג ירושלים שמקדימים להדליק את הנר ארבעים דקות קודם השקיעה, כתב הגר"ש אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"ב סי' לה אות ח) שנחשב הדבר כסמוך לחשיכה כיון שכך הוא המנהג. וכן כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ט סי' כ), והוסיף בטעם הדבר, שכל

המשך מעמוד קודם

(19) שהמג"א (ס"ק ד) פירש את לשון השו"ע 'אפלו אין לו מה יאכל', דהיינו שאין לו לחם לאכילה אלא רק מעות, וכוונת השו"ע לומר, שכיון שצריך לקנות במעות אלו לחם לשבת, שהרי הלחם קודם לנר, יחזר על הפתחים כדי לקנות שמן ונר.

שידליק את תאורת החשמל לאחר מכן לכבוד השבת, דעת הגר"ש אלישיב (מלכים אמנוך פ"ג הע' ד) שאין לקונסה, כיון שהכינה את קיום מצות הדלקת הנר.

[ביה"ל ד"ה אין לו]

עין בקנ"א אברהם⁽¹⁹⁾.

באר הגולה לו

ז שם ח תוספות
והראש והמקור
מקור דרב עלי של
שבת בערכי שבת
בכיות כ"ז
(*) (הנינו בשנות
ונפיתו י"ב שנות
אפילו ביום ארץ
והרעיל בסימן רלג
פסוק)

הלכות שבת סימן רסג

וְלִקְדוּשׁ הַיּוֹם, (יג) גַּר שֶׁבֶת (י) קוֹדֵם. וְכֵן אִם אֵין יָדוּ מִשְׁנֵה לִקְנוֹת גַּר לְשֶׁבֶת וְגַר לְחֻנְפָּה, גַּר שֶׁבֶת
קוֹדֵם (יד) מִשּׁוּם שְׁלוֹם הַבֵּית, דְּאֵין שְׁלוֹם בֵּיתוֹ בְּלֹא גַר (ואם אֵין יָדוּ מִשְׁנֵה לִקְנוֹת יֵין לְקִדּוּשׁ וְלִקְנוֹת
גַּר חֻנְפָּה, עֵין לִקְטָן סִימָן תרע"ח): ד' *לֹא יִקְדִּים (ט) לְמַהֵר לְהַדְלִיקוֹ (טו) *בַּעֲדֵי הַיּוֹם גְּדוֹל, שְׂאֵז אֵינוֹ
נִכְרָ שֶׁמֶד־לִיקוֹ לְכַבֹּד שֶׁבֶת. *וְגַם (טז) לֹא יֵאָחֵז. *וְאִם רוּצֵה לְהַדְלִיק גַּר בַּעֲדֵי הַיּוֹם גְּדוֹל (יז) וְלִקְבֹּל
עָלָיו שֶׁבֶת מִיָּד, רִשְׁאִי, כִּי בֵּינוֹ שֶׁמֶקְבֵּל עָלָיו שֶׁבֶת מִיָּד אֵין זֶה הַקְדָּמָה, וּבְלִבְדֹּ שִׁיחָא מִפְּלֵג הַמִּנְחָה
(יח) וְלִמְעַלָּה, שֶׁהוּא (*) שְׂעָה וּרְבִיעֵ *קֶדֶם (יט) הַלְּיָלָה. הִגֵּה וְעֵין לִקְטָן סִימָן רסז. וְאִם הִיָּה הַגַּר דְּלוֹק (כ) *מִבַּעֲדֵי

באר היטב

(י) קוֹדֵם. וְגַר אֶחָד סָגִי, וְכֵן בְּחֻנְפָּה, מ"א: (ט) לְמַהֵר. וּמִבָּאן סִמְכוֹ הַקְדָּמוֹת שֶׁמֶשְׁנֵי הַתַּיִנוֹקוֹת לְבִתְיָהֶם קֶדֶם בְּרָכוּ כְּדִי שֶׁיְדַלִּיקוּ, וְלֹא יִדְלִיקוּ קֶדֶם, ש"ג:

באר הגולה

וְעֵין בְּסִימָן תרע"ח דְּמוֹכֵר כְּסוּתוֹ, וְהוּא הָיָה הַכָּא [פמ"ג]: * לֹא יִקְדִּים. לִפִּי
מִה דְּמִבְּאֵר לִקְטָן בְּסִימָן י' בְּהַגְיָה דְּהַמְנָה דְּאֵשָׁה שֶׁשֶּׁפְּדָלְתָּ מִסְתָּמָא מִקְבֵּלָתָא
שֶׁבֶת בְּנָה, אִם כֵּן תִּחְבֹּל שְׂפִיר לְהַקְדִּים עַד זְמַן פְּלִג־הַמִּנְחָה, אִם לֹא כִשְׁמִתְנִית
שְׂאִינָה מִקְבֵּלָתָא שֶׁבֶת בְּנָה: * בַּעֲדֵי הַיּוֹם גְּדוֹל. הוּא בְּרִיתָא שֶׁבֶת כ"ג עֲשׂוֹד
ב, דְּהִינָּה שָׁם: וּבְלִבְדֹּ שְׂאֵל יִקְדִּים וְשֶׁלֹּא יֵאָחֵז, וְהַקְדָּמָה נִקְרָא הִיכָּא
שֶׁמֶקְדִּים הַרְבֵּה קֶדֶם זְמַן הַתּוֹסֶפֶת, וְאַחֲרֵי נִקְרָא הִיכָּא שֶׁמֶד־לִיק בְּעִמְצוֹם עִם
זְמַן הַתּוֹסֶפֶת, מִשּׁוּם דְּשָׂמָא בֵּין כָּף וּבֵין כָּף יֵאָחֵז הַזְּמַן. וְזְמַן הַתּוֹסֶפֶת הוּא
קָדִם בְּאִשְׁלֵי בְּרָכְיָה, וְדִלְעֵת הַשְׁלָחוֹת עֲרוּף לְעֵיל בְּסִימָן רסא הוּא מַעֲט קֶדֶם
סוֹף הַשְּׂקִיעָה, וְכִשְׁמֶד־לִיק זְמַן הַרְבֵּה קֶדֶם לָזֶה הוּא בְּכָלֵל לֹא יִקְדִּים * וְנֹאפְלו
אִם הוּא בְּחוּץ שְׂעוֹר ד' מִלִּין מִבְּאֵרָיו לְעֵיל, וְאֵף דְּמִבְּאֵר לְעֵיל בְּהַמְחִבֵּר
דְּכֹחֵל לְהוֹסִיף עַד הַתַּחֲתָל ד' מִלִּין, הִינּוּ בְּשֶׁפֶל עָלָיו שֶׁבֶת מֵאוֹתוֹ הַזְּמַן
וְעֵשָׂה אוֹתוֹ לְהוֹסִיף, וְהוּא מִה שֶׁכָּתַב הַמְחִבֵּר שָׁם: רָצָה לְעִשְׂוֹתוֹ כְּלוֹ תּוֹסֶפֶת
עוֹשָׂה, הִינּוּ לְכָל עֲנִיָּה שֶׁבֶת לֹא לְעֵין הַתַּחֲתָל בְּלִבְדֹּ, וּבִקְבָן הֵלָּא אֵינִי בְּלִי
קְבֵלָה, וְלִדְעֵת הַגְּאוּנִים דְּמִתַּחֲתָל הַשְּׂקִיעָה הוּא זְמַן בֵּין־הַשְּׂמִשּׁוֹת, אִם כֵּן
זְמַן הַתּוֹסֶפֶת הוּא זְמַן מוֹעֵט קֶדֶם לָזֶה, וְכִנֵּת הַבְּרִיתָא דִּלֹּא יִקְדִּים * הוּא זְמַן
הַרְבֵּה קֶדֶם לְזְמַן הַזֶּה. וְכֵל זֶה בְּשֵׁלֹא קָבֵל עָלָיו שֶׁבֶת בְּהַדְלָקָה, דְּהִינּוּ שְׂאֵל
בְּדֵל אֵת עֲצָמוֹ מִקְלָאכָה אַחֵר הַדְלָקָה, אֲבָל אִם קָבֵל עָלָיו שֶׁבֶת יִכָּחֵל לְהַקְדִּים
עַד פְּלִג־הַמִּנְחָה: * (ג) לֹא יֵאָחֵז. עֵין בְּמִגְוֹן־אֲבִרְתָּם סִימָן קט"ז * מִמָּה
שֶׁכָּתַב מִשֶּׁם מְנַהֵג הַקְדָּמוֹת²⁵, וְלֹא הִקְדָּמְתִּי, מִשּׁוּם דְּכֵהִים אֵין שֶׁן זֶה, דְּהֵם
הִיוּ זְהִירִים לוֹמֵר 'בְּרָכְיָה' הַרְבֵּה קֶדֶם בֵּין־הַשְּׂמִשּׁוֹת, שֶׁכָּהֵן הוּא קְבֵלָתָא שֶׁבֶת,
כְּמוֹ שֶׁבְּמִנְהַג נִתְּנָה לוֹמֵר 'לְכֹן נִתְּנָה' וְלִכָּה דוֹדִי, כִּי אִפְלוּ בְּחֹל הִיָּה
מְנַהֵג לְהַתְפַּלֵּל מִבַּעֲדֵי יוֹם, וְכִנֵּי בְּסִימָן רלג, וְהֵעֵם הִיוּ זְהִירִים לְהַדְלִיק
קֶדֶם לָזֶה, וּמִנְחָה הִיוּ מְקוֹדְמִים קֶדֶם לְזְמַן הַתַּחֲתָל, מִה שְׂאֵין בֵּן כְּהִיּוֹם וְדָרָךְ
הַגְּאוּנִים לְהַתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ עִם דְּמִדּוּמֵי חֶסֶד וְעֵין בְּרִכּוֹת כ"ט
ע"ב, וְלִעֵיל בְּסִימָן רלג בְּבִאֵר הַלְּכָה, בְּנוֹדֵי צִדִּיקָה הֵאשָׁה לְהַדְלִיק מִקְדָּם
וְלֹא מִתְחִין עַד שִׁתְּפַלְלוּ הָעָם מִנְחָה. וְלִפְלֹא עַל הַבָּאֵר הֵיטֵב שֶׁהַעֲמִיק דְּבַר
זֶה, אִם לֹא שְׂנֵאמֵר דָּגֵם בְּזִמְנָה הִיוּ נוֹתְנִין לְהַתְפַּלֵּל 'בְּרָכְיָה' מִבַּעֲדֵי יוֹם גְּדוֹל,
וְלִפִּי מִה שֶׁכָּתַב לְעֵיל בְּסִימָן רסא סִימָן קט"ז, וְגַם בְּאֵין זֶה לֹא יֵאָחֵז דְּבָרֵינוּ:
* קֶדֶם הַלְּיָלָה. עֵין בְּמִשְׁנֵה בְּרִינָה. וְעֵין בְּסִימָן רסא מִגְוֹן־אֲבִרְתָּם שֶׁהִבִּיא
בְּשֵׁם הַב"ה, דִּישׁ לְחַשׁ לְדַעַת הַרְבֵּנוֹ אֲלִיעֶזֶר מִמִּין וְלִפְרֵשׁ עֲצָמוֹ מִקְלָאכָה
שְׂמִי שְׂעוֹת קֶדֶם הַלְּיָלָה, וּמִשְׁמַע מִה דִּלֹּא חֲשַׁשׁ לְדַעַת הַשְׁלָחוֹת עֲרוּף שֶׁפֶסֶק
דִּלֹּא יִקְדִּים יוֹתֵר מִשְׁנֵה וּרְבִיעֵ. וְלִמְעַשֶׂה בְּנוֹדֵי יֵשׁ לְסַמֵּךְ עַל הַב"ה וְהַמְגִּין
אֲבִרְתָּם דִּיכָל לְקַבֵּל עָלָיו שֶׁבֶת שְׂמִי שְׂעוֹת קֶדֶם הַלְּיָלָה²⁶, דְּאֵף דְּבִסִּימָן זֶה
בְּשֵׁם הַב"ה וְלֹא חֲלַק עַל הַמְחִבֵּר, בְּסִימָן רסא סִימָן י' בְּהַגְיָה הַעֲמִיק שָׁם
בְּשֵׁם מְהִרָּה, עֵין שָׁם, מִשְׁמַע דְּסִבִּיא לֵה דַעַל שְׂמִי שְׂעוֹת קֶדֶם הַלְּיָלָה חֲלָה
הַקְבֵּלָה, וּבְפֶרֶט דְּעֵת הַלְּבוֹשׁ וְהַגִּין א"נ ל' נְעוֹד פּוֹסְקִים שְׁנֵי מִשְׁמִינֵי, וְכִינֵי הַלְּיָלָה
וְכִמּוֹ שֶׁפֶסֶק לְעֵיל בְּסִימָן רלג בְּבִאֵר הַלְּכָה דְּפִלִּג־הַמִּנְחָה הוּא שְׂעָה וּרְבִיעֵ
קֶדֶם הַשְּׂקִיעָה. אַחֲרֵי כֵן מִצְאֵתִי בְּפִרְיָה מְגִידִים כְּעִנְיָנֵי שֶׁהַעֲמִיק גַּם כֵּן אֵת דְּבַר
הַמְגִין־אֲבִרְתָּם א"נ ל' דִּינָא: * מִבַּעֲדֵי כ"ו. עֵין בְּמִשְׁנֵה בְּרִינָה, וְהוּא
מִחוּרֵשׁ רַבִּי עֲקִיבָא אֵינִי. וְאֵף שֶׁבַע לְדָרְךְ־הַחֲסִידִים לֹא כָּתַב בּוֹ, מִכָּל מְקוֹם
מִסְתַּבֵּר טַעְמָא כְּתוּבָאן רַבִּי עֲקִיבָא אֵינִי דִּלֹּא יִקְדִּים הִינּוּ רַק לְכַתְּחֵלָה,
דוּמִיא דִּלֹּא יֵאָחֵז דְּהִינּוּ רַק לְכַתְּחֵלָה²⁷, וְאִם נִרְצֵה לְסַחֲמִיר לְכַבּוֹת וְלַחֲזוֹר לְהַדְלִיק כְּדִי שֶׁתַּהִיָּה הַתַּחֲתָלָה בְּזִמְנָה וְלֹא יֵעָבֵר עַל יֹאֵל יִקְדִּים, יֵצֵא שֶׁכָּרָה
הַתְּפִסָּד, דְּהִתִּיָּה בְּרִכּוֹת הַרְשֻׁנָּה לְכַתְּחֵלָה²⁸, וְכֵל זֶה כְּשֶׁתִּהִי הַתַּחֲתָלָה אַחֵר פְּלִג־הַמִּנְחָה, אֲבָל אִם הַדְלִיק קֶדֶם פְּלִג־הַמִּנְחָה לְצַרְךָ שֶׁבֶת, אִפְלוּ אִם קָבֵל עָלָיו
שֶׁבֶת בְּהַדְלָקָתוֹ, מִכָּל מְקוֹם אֵין צָרִיךְ לְכַבּוֹתוֹ, אֵף דְּלִכְתְּחֵלָה לֹא
הִיָּה לוֹ לְהַדְלִיק כִּלְכֵּל־מִקְדָּם, שְׂאִינוֹ נִכְרָ שֶׁמֶד־לִיק לְצַרְךָ שֶׁבֶת,

מִשְׁנֵה בְּרִינָה

יִתְקַן הַנּוֹרוֹת²⁹ [כתב"ס]: (יג) גַּר שֶׁבֶת קוֹדֵם. וְאֵף־עַל־גַּב דְּקִדּוּשׁ
דְּאוֹרִיתָא, מִכָּל מְקוֹם עַל הַיֵּין דְּרִבְנָן, דְּמִן הַתּוֹרָה יוֹצֵא בְּתַפְלָה,
וְכִמּוֹ שֶׁכָּתַב בְּסִימָן רע"א, וְעוֹד, דְּהָא יָכוֹל לְקַדֵּשׁ עַל הַפֶּתִי³⁰:
(יד) מִשּׁוּם שְׁלוֹם הַבֵּית. וְאִם יֵשׁ לוֹ גַּר אֶחָד (כ) סָגִי, וְיוֹצֵא
הַמּוֹתֵר לְקִדּוּשׁ אוֹ לְגִי־חֻנְפָּה. וְגַם לְחֻנְפָּה בְּנֵר אֶחָד סָגִי. וְאִם יֵשׁ
לוֹ גַּר אֶחָד לְשֶׁבֶת וְגַר אֶחָד לְחֻנְפָּה וְיֵשׁ לוֹ עוֹד מַעֲט מַעוֹת,
נִרְצֵה לִי דְּטוֹב יוֹתֵר לִקְנוֹת עוֹד נִרוֹת לְחֻנְפָּה לְהִיּוֹת מִן
הַמְהִדְרִין, וְכִמּוֹ שֶׁבְּאִרְתִּי בְּבִאֵר הַלְּכָה. כָּתַב הַמְגִין־אֲבִרְתָּם
דְּאֵשָׁה סוֹמָא גַם כֵּן יָכוֹלָה לְכַרֵּךְ עַל גַּר שֶׁבֶת, דְּהָא נְהִינִית גַּם כֵּן
מִהַמְאֻרוֹת³²; וּמִיָּה, אִם יֵשׁ לָהּ בַעַל שֶׁהוּא פֶקֶח, הוּא יִכְרֹךְ³³. וְאִם
אוֹכֵלֶת בְּשִׁלְחָן אֶחָד עִם אֲחֵרִים שֶׁכָּרְכוּ וְהַדְלִיקוּ, לֹא תִכְרֹךְ, דְּהָא
עָקֵר הַטַּעַם שֶׁפֶלֶם מְכַרְכִּין, מִשּׁוּם שֶׁמֶחָה יִתְרָה שִׁישׁ עַל־יָדֵי
רַבּוֹי הַנּוֹרוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן ח, וְהָא לִיכָּא שְׂמִיחָה גְּבִיה:
ד' (טו) בַּעֲדֵי הַיּוֹם גְּדוֹל. הִינּוּ כְּשֶׁהוּא זְמַן הַרְבֵּה קֶדֶם תּוֹסֶפֶת
שֶׁבֶת³⁴. וְזְמַן תּוֹסֶפֶת שֶׁבֶת לְהַשְׁלָחוֹת עֲרוּף הוּא מַעֲט קֶדֶם סוֹף
הַשְּׂקִיעָה. וְעֵין בְּבִאֵר הַלְּכָה. וְעֵין בְּסִימָן רסא, בְּמִשְׁנֵה בְּרִינָה
סִימָן קט"ז כג, דְּמִסְקִינֵי שָׁם, דְּמִי שְׂפּוֹרֵשׁ עֲצָמוֹ מִמְּלָאכָה חֲצִי
שְׂעָה אוֹ עַל־כֵּל־פְּנִים שְׁלִישׁ שְׂעָה קֶדֶם הַשְּׂקִיעָה, אֲשֶׁר לוֹ,
דְּהוּא יוֹצֵא בְּנָה דְּרִי כֵל הַרְשֻׁנִים: (טז) לֹא יֵאָחֵז. הִינּוּ, הִיכָּא
שֶׁהוּא מְדַלִּיק בְּעִמְצוֹם בְּסוֹף זְמַן הַמֶּתֶר. וְהַטַּעַם, מִשּׁוּם דְּשָׂמָא
בֵּין כָּף וּבֵין כָּף יֵאָחֵז הַזְּמַן. וְעֵין לְעֵיל בְּסִימָן רסב סִימָן קט"ז יא
בְּמִשְׁנֵה בְּרִינָה: (יז) וְלִקְבֹּל עָלָיו כ"ו. הִינּוּ שִׁפְרֵשׁ עֲצָמוֹ מִכָּל
מְלָאכָה הַאֲסוּרוֹת, (כג) וְאִפְלוּ מֵאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁהֵם אֲסוּרִים
מִדְּרַבָּנָן: (יח) וְלִמְעַלָּה. אֲבָל קֶדֶם פְּלִג־הַמִּנְחָה (כד) אֵין קְבֵלָתָהּ
קְבֵלָה אֵף בְּרִיעָבֵד. וְעֵין בְּסִימָן רסא סִימָן קט"ז כה בְּמִשְׁנֵה
בְּרִינָה: (יט) הַלְּיָלָה. הִינּוּ צֵאת שְׁלִשָּׁה כּוֹכְבִים. וְדַעַת הַלְּבוֹשׁ
וְהַגִּין־א, דְּפִלִּג־הַמִּנְחָה הוּא שְׂעָה וּרְבִיעֵ קֶדֶם הַשְּׂקִיעָה, וְלִכְלִי
עַלְמָא שְׂעָה וּרְבִיעֵ ז' (כה) הִיא שְׂעָה זְמִינִית, דְּהִינּוּ שֶׁמֶתְחַלֵּק כָּל
יוֹם לְשָׁנִים־עֶשֶׂר חֲלָקִים לִפִּי שְׂעוֹתֵינוּ, בֵּין שֶׁהוּא אֶרֶץ אוֹ קֶצֶר;
לְהַשְׁלָחוֹת עֲרוּף מִתְחַלֵּק מַעֲלוֹת־הַשֶּׁמֶר עַד צֵאת־הַכּוֹכְבִים,
וְלְהַלְבוֹשׁ וְהַגִּין־א מִזְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ עַד הַשְּׂקִיעָה: (כ) מִבַּעֲדֵי
הַיּוֹם גְּדוֹל. אִפְלוּ אִם הִיָּה אַחֵר פְּלִג־הַמִּנְחָה. וּמִיָּרִי שֶׁהִיָּה דְּלוֹק
לְעֵינָן אַחֵר, אֲבָל אִם הַדְלִיק לְצַרְךָ שֶׁבֶת, אֵף שֶׁלֹּא קָבֵל עָלָיו
שֶׁבֶת בְּהַדְלָקָתוֹ, מִכָּל מְקוֹם אֵין צָרִיךְ לְכַבּוֹתוֹ, אֵף דְּלִכְתְּחֵלָה לֹא
הִיָּה לוֹ לְהַדְלִיק כִּלְכֵּל־מִקְדָּם, שְׂאִינוֹ נִכְרָ שֶׁמֶד־לִיק לְצַרְךָ שֶׁבֶת,

שְׂעָר הַצִּיּוֹן

(כ) מִגְוֹן־אֲבִרְתָּם: (כג) מוֹכָח מִבְּרִכּוֹת כ"ז עֲשׂוֹד ב, עֵין שָׁם: (כד) מִגְוֹן־אֲבִרְתָּם בְּסִימָן רסא בְּשֵׁם ר"י: (כה) בְּסִימָן רלג סִימָן י' בְּהַגְיָה:

